

SOLDATS ROMANS II

EL CENTURIO

THIERRY

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Camps d'Aprenentatge

©

Camp d'Aprenentatge de la ciutat de Tarragona
Complex Educatiu de Tarragona
Autovia Salou s/n
43006 Tarragona

Primera edició: maig 2003

Dibuixos: **Hugo Prades**
Disseny: **Josep Serra Valls**

Text: **M. Antonia Ibáñez Serrahima**
Núria Montardit Bofarull
Jordi Tortosa Jimenez
M. Joana Virgili Gasol

Edita: **CdA de la ciutat de Tarragona**

Dipòsit legal: T-698-2003
ISBN: 84-688-1773-2

Impressió: Gràfiques DARC

EL CENTURIÓ

Em dic Lucius Julius Victor i sóc centurió de la *Legio VII Gemina*. Tinc trenta-tres anys i en fa divuit que sóc soldat. Si tot va bé, en un parell de temporades em podré llicenciar i, si tinc sort, rebré de part de l'emperador un lot de terra d'alguna de les noves conquestes del nord d'Àfrica, perquè a les de la Gàl·lia hi fa massa fred.

En aquests divuit anys n'he vist de tots els colors. Recordo que vaig arribar a ser centurió, gràcies a la meva heroica actuació en les guerres celtibèriques contra els indígenes de Numància. Després d'aquest fet, els meus companys em va elegir com el seu cap i el llegat em va ascendir.

Inicialment, només li vaig veure avantatges: cobrava més, rebia un percentatge més alt en els botins, tenia una tenda de campanya o una cambra per a mi sol, també disposava d'un ase per al transport del meu material i manava sobre els vuitanta legionaris de la centúria.

Aviat, però, em vaig adonar que la nova responsabilitat no era tan fàcil. Havia d'equilibrar la rígida disciplina amb el respecte i la justícia, ja que el meu objectiu principal era aconseguir formar i mantenir uns soldats professionals en les seves màximes condicions físiques i mentals. Fins aquest moment, crec que me n'estic sortint; tot i que algun legionari m'ha odiat per la meva inflexibilitat, però quan s'ha hagut d'enfrontar en la batalla m'ha agraït tot el que l'he ensenyat.

Si et sembla, repassem el meu uniforme que em distingeix, com a suboficial, de la resta dels soldats.

A la **LÀMINA 1** trobaràs la *indumenta*:

- El *subligaculum*, l'equivalent als vostres **calçotets**.
- La **túnica** (*tunica*) de llana ben gruixuda.
- A més, compto amb dos tipus de **calçat**: les sandàlies (*caligae*) característiques de l'exèrcit, i unes sabates tancades per a l'hivern (*cothurnus*).

A la **LÀMINA 2** us presento l'uniforme i part de l'armament:

- A diferència dels legionaris, jo porto una **cota de malles** (*lorica homata*), és a dir una cuirassa formada per anelles entrellaçades. És més fàcil de col·locar, però dóna molta feina a l'hora de netejar-la i evitar que es rovelli. Per a protegir-me el coll de les rascades, també porto un **mocador** de llana (*focale*).
- Fixa't que duc un **cinturó** (*cingulum*) de pell amb aplicacions de metall i corretges de cuir creuades per penjar l'espasa (*gladius*) i el punyal (*pugio*).
- Per sota, apareix el faldellí i les mànigues formades per **tires de cuir** tintades de vermell i acabades en unes peces metàl·liques, per tal que pesin i no es dobleguin,

em protegeixin el baix ventre i provoquin soroll per atemorir l'enemic.

- Em resguardo les cames amb les *grebes*, unes peces metàl·liques aplicades a la part davantera, que es lliguen pel darrera amb cintes de pell, perquè el meu escut és més petit i em deixa més parts del cos al descobert.
- Pel que fa a les armes, adona't que porto l'**espasa** (*gladius*) d'origen hispà al costat esquerra i el **punyal** (*pugio*) al dret, al contrari que els legionaris.

A la **LÀMINA 3**, trobaràs part de l'equip característic del centurió:

- L'**escut** (*scutum*) és ovalat, fet també de fusta i metall. La semiesfera de ferro (*combo*) coincideix per l'interior amb la nansa per sostenir-lo. La decoració reproduceix els mateixos símbols de la nostra legió: les ales, les fletxes quebrades i les tabules ansates, en groc sobre el fons vermell.
- El **casc** (*cassis*) té la mateixa estructura que el dels legionaris amb les proteccions al clatell i sobre les galtes. Observa, però que llueixo un plomall vermell de crinera, en sentit transversal, per tal que els meus homes em puguin distingir de lluny i em segueixin en les batalles, ja que sóc el *primus pilum*, és a dir, el que va davant d'ells.
- Per últim, tenim la **vara de vinya** (*vitis*) que sempre sostinc amb la mà dreta com a símbol del meu càrrec i que, més d'una vegada, em serveix per colpejar algun legionari díscol.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

- ✍ Llegeix el text informatiu sobre la vida, la indumentària i les armes d'un centurió. Subratlla-hi en vermell totes les parts de l'uniforme i les armes.
- ✍ Pinta les diferents peces del retallable, seguint les instruccions escrites i visuals.
- ✍ Retalla els fragments, tenint en compte les indicacions.
- ✍ Enganxa les parts que tenen davant i darrera.
- ✍ Doblega i munta les peces, seguint les instruccions, a fi d'aconseguir el legionari complet.
- ✍ Busca la **LÀMINA 4**, i per mitjà de fletxes, posa el nom a tots els elements de l'uniforme i a les armes del centurió. Un cop ho hakis acabat, comprova al text inicial si tens alguna errada. Si és així, corregeix-lo en vermell. Si vols també el pots pintar.

Esperem que t'ho hakis passat bé i que hakis après moltes coses sobre els soldats romans.

INSTRUCCIONS PER AL MUNTATGE

LÀMINA 1:

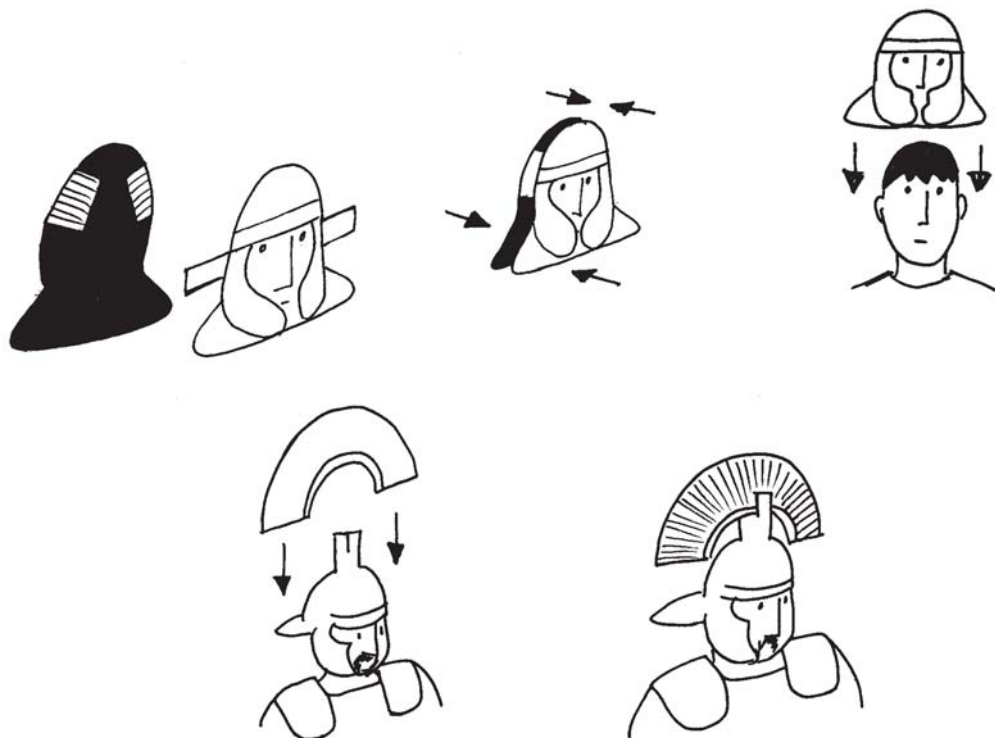
- ♦ Un cop ben retallada, doblega per les ratlles el *subligaculum*, que s'aguantaran al cos per les pestanyes plegades cap dins.
- ♦ Les dues parts de la túnica s'enganxen per les pestanyes superiors i es pleguen les laterals.
- ♦ Les *caligae* es dobleguen per les ratlles i després es pleguen les pestanyes al peu de paper. Si vols, pots posar-li les botes en lloc de les sandàlies.

LÀMINA 2:

- ♦ La túnica amb la cuirassa es prepara com la de la LÀMINA 1.
- ♦ Les *grebes* es posen sobre les cames pel davant i pel darrera, procurant amagar les pestanyes.
- ♦ L'espasa i el punyal s'enganxen sobre ells mateixos i es pengen de la pestanya a la part interna del centurió: l'espasa al costat esquerra i el punyal, a la dreta.

LÀMINA 3:

- ♦ Al casc s'enganxa la peça del davant sobre la del darrera, però es manté la pestanya superior aixecada, tallada pel mig, a fi de permetre la inclusió de la crinera.

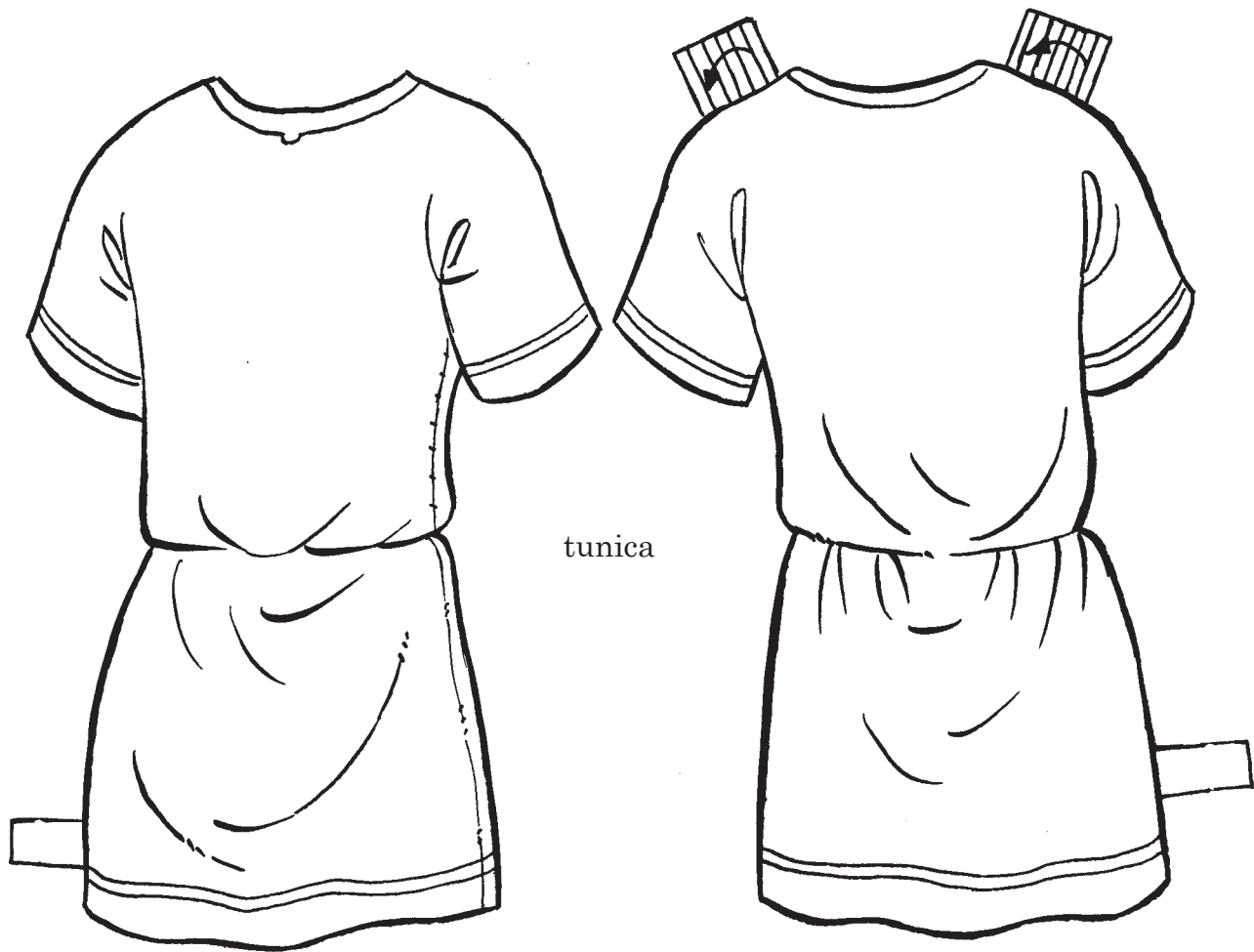

LÀMINA 5:

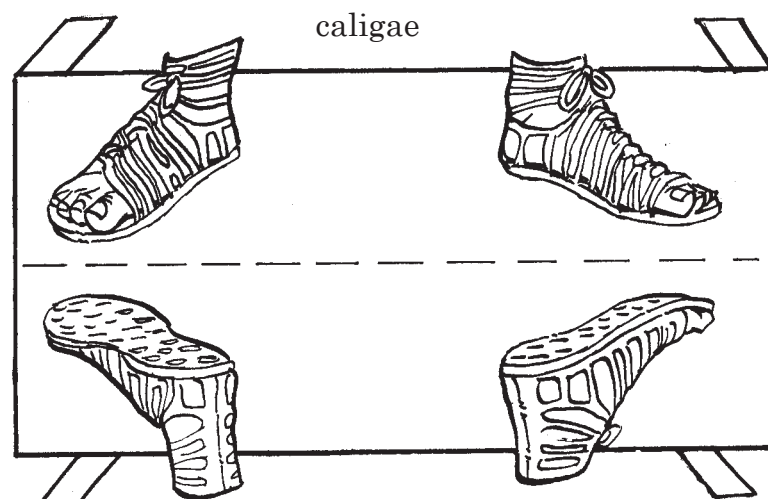
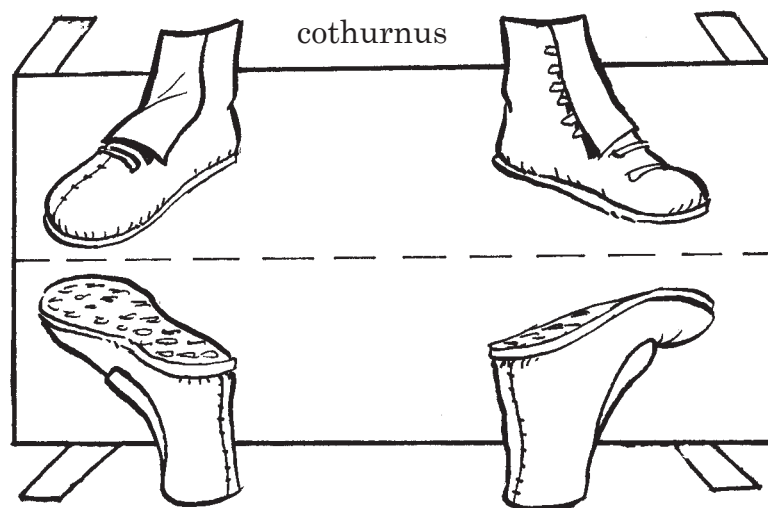
- ◆ Un cop ben retallada, enganxa el centurió (davant i darrera) i doblega per les línies el peu de paper que ha de sostenir-lo.
- ◆ Enganxem les dues cares de l'escut (exterior i interior) i es talla la peça blanca vertical interna per la part inferior, per poder-lo penjar del braç esquerra.

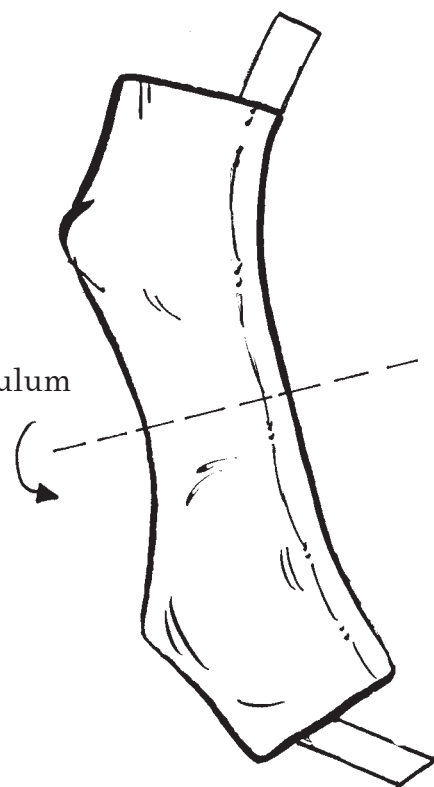
- ◆ La vara de vinya (*vitis*) es col·loca sobre la mà dreta del centurió.

LÀMINA 1

subligaculum

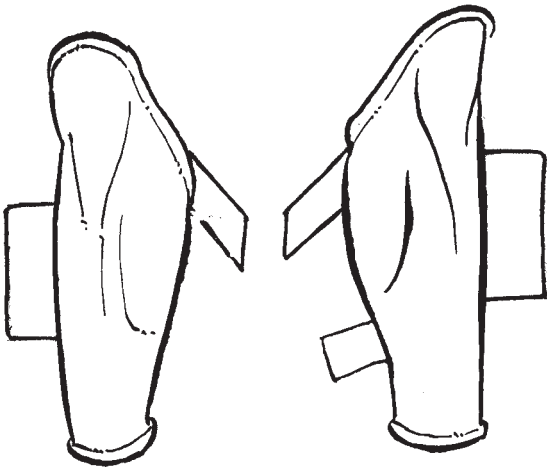

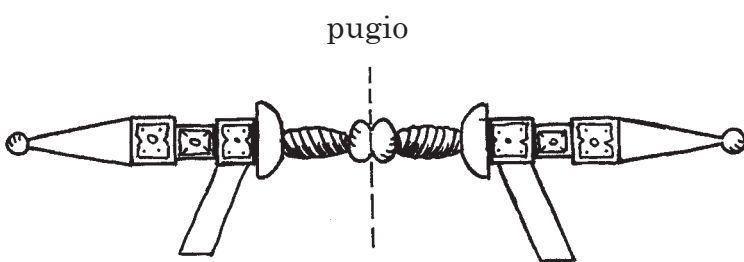
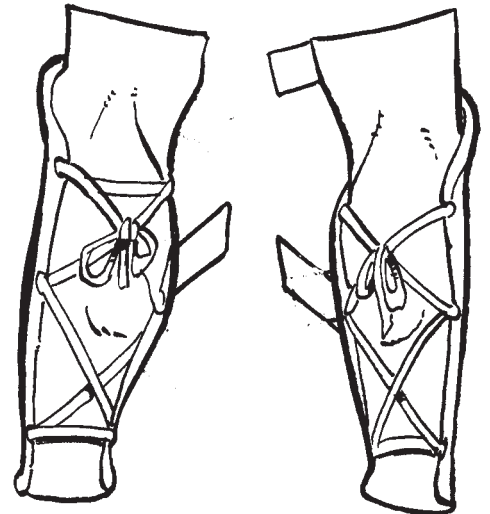
lorica homata

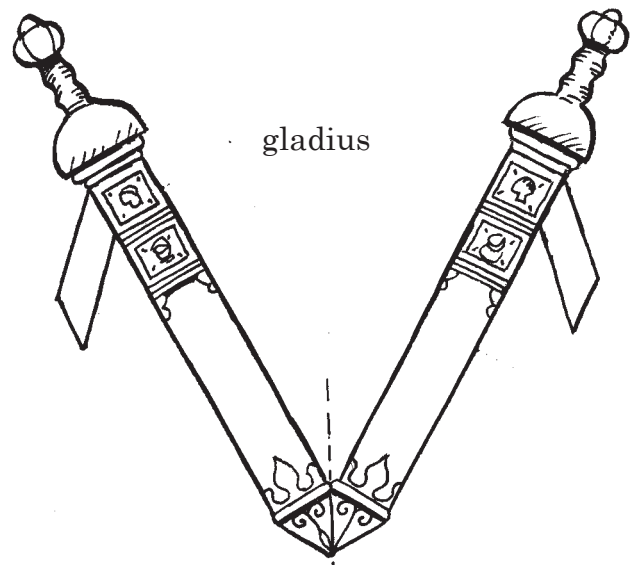
LÀMINA 2

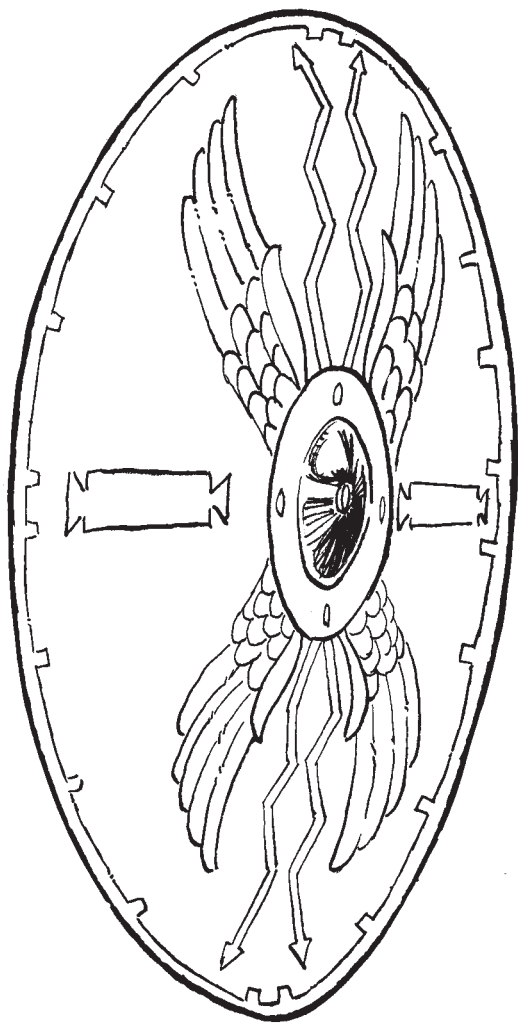
grebes

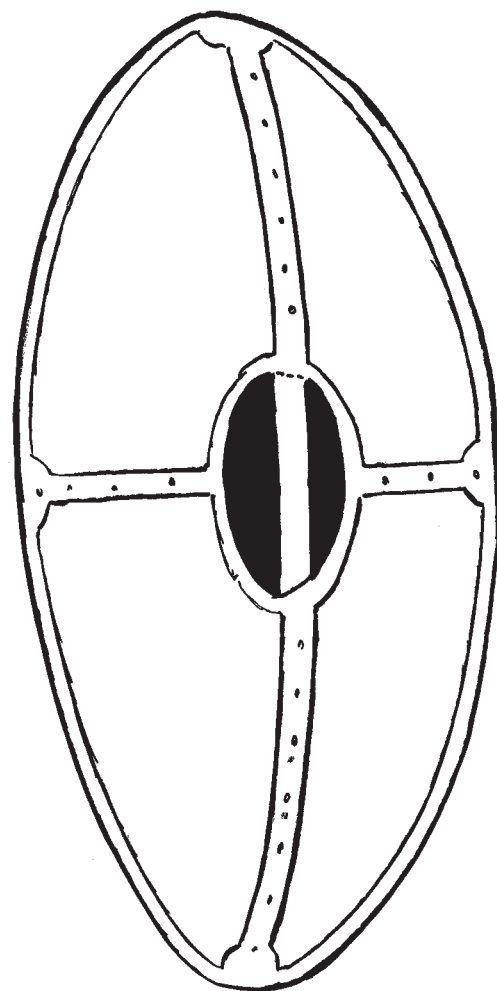
pugio

gladius

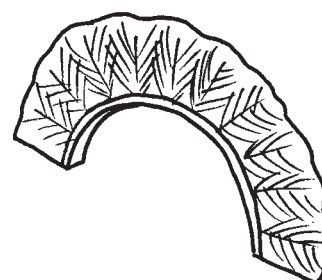
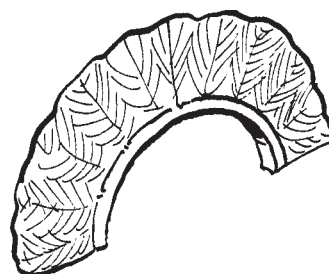
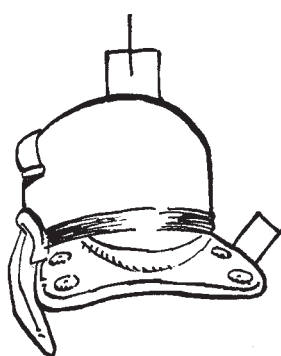

scutum

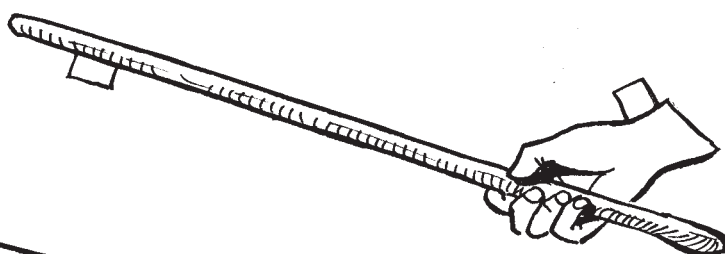

LÀMINA 3

cassis

vitis

LÀMINA 4

tunica

focale

lorica homata

cingulum

cothurnus

grebes

pugio

cassis

vitis

scutum

combo

LÀMINA 5

Col·labora:

